

УДК 342.98

DOI <https://doi.org/10.32782/apdp.v101.2024.4>*Д. В. Божко, Г. В. Россіхіна, В. В. Россіхін, С. В. Надобко*

ЕТИМОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ: ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ

Постановка проблеми. Активний процес реформування вітчизняного законодавства та науково-догматичних положень й постулатів зумовлюють переосмислення вже усталених традицій і поглядів на усталені правові інститути та механізми. Натомість, численна кількість із них лише розпочинає зароджуватись за наслідками таких державно-правових перетворень та синтезу наукових ідей. Сучасний стан розвитку українського державотворення, який набуває розвитку та піднесення як в цілому, так і у сфері адміністративно-правових засад професійної підготовки публічних службовців не може набути доктринального розвитку та розуміння без комплексного аналізу існуючих науково-теоретичних поглядів та ідей, які вибудовувались на всіх етапах державно-правового розвитку української державності. Відтак, сучасний стан реформування адміністративно-правових засад державно-управлінської діяльності зумовлює пізнання тих чи інших правових явищ та процесів під різними векторами та на різних хронологічних етапах.

Стан дослідження. Проблематика пов'язана із визначенням змісту правового інституту публічної служби була предметом численних науково-практичних пошуків, зокрема крізь призму ототожнення із інститутом державної служби, або окремого, якісно-нового її виду серед таких науковців як В. Б. Авер'янов, Л. Р. Біла-Тіунова, В. О. Галай, Т. Є. Кагановська, В. Я. Малиновський, С. М. Серьогін, В. М. Тимків, М. І. Цуркан. В той же час, не дивлячись на сталий науковий інтерес до вказаної проблематики, опрацювання та виокремлення особливостей етимологічного виміру становлення інституту публічної служби в Україні, крізь історіографічний аналіз належить до малодосліджених тем.

Внаслідок чого, **метою** даної статі є дослідження та комплексне пізнання становлення інституту публічної служби в Україні, крізь історіографічний аналіз.

Виклад основного матеріалу. Переважна більшість науковців приходять до думки, що майже на всіх етапах становлення української державності публічна служба розглядалась в історіографічному правовому вимірі лише як «державна служба», а інколи як її сукупність із службою в муніципальних органах, тобто органах місцевого самоврядування, причому в рамках науки адміністративного права.

Виокремлення сутнісних характеристик державної служби на дисертаційному рівні вперше було здійснено у другій половині XIX століття за результатами представлення докторської дисертації на тему «Про намісників, воєводів і губернаторів» у якій вперше було забезпечено компаративістський аналіз різних посад публічної влади, зокрема їх статусу, прав, обов'язків та гарантій [1, с. 109]. Державну службу як якісно-нову течію у системі державно-політичної думки було

розглянуто у докторській дисертації «Юридичні і політичні підстави державної служби», де було зроблено спробу надати визначення поняття «державної служби» крізь призму широкого та вузького значення, яку світ побачив у другій половині XIX століття. [2, с. 137]. Втім, вперше на науковому рівні спробу виокремити державну службу в якісно-нову сферу суспільних відносин та окремий інститут публічного права було зроблено наприкінці XIX століття на рівні дисертаційного дослідження [3, с. 9].

В контексті компаративістського аналізу державну службу на тлі міжнародного досвіду вперше було досліджено в рамках роботи «Державна служба в теорії і в чинному праві Англії, Франції, Німеччини і Ціслеїтанської Австрії» (1988 рік). Варто звернути увагу, що вперше саме за результатами даного дослідження, було зроблено спробу змінити галузеву приналежність інституту державної служби: від державного права – через конституційне право – до адміністративного права [4, с. 1].

Дослідники історико-правових засад становлення інституту державної служби в Україні зазначають, що новий апарат створювався за складних умов. Із елементів, які впродовж життя перебували в опозиції уряду й зовсім не були виховані владою, важко було її конструювати: вони вносили лише розлад і роздратування, дискредитуючи відтак владу як таку. Нові представники влади не вмiли, маючи навіть добрі наміри, впритул й авторитетно підійти до нової для них справи. Старі ж діячі, часто вкотре залучені до влади, застосовували старі й ненависні прийоми управління [5, с. 214].

В період розвитку української державності в умовах радянських часів, дослідження сутності державної служби було занедбано через пряму законодавчу заборону та існування ідеології й політизації права як регулятора суспільних відносин. У підручниках того часу, юридична наука зберігала інститут державної служби як одного з основних інститутів адміністративного права за ідеологічно-необхідного застереження, що радянські державні службовці є трудящими, так само, як робітники на фабриках і заводах та колгоспники в селі [6, с. 134-135].

Юридичні відносини державної служби регулювало трудове законодавство, яке не забезпечувало державним службовцям того часу, на відміну від робітників, права на кваліфікацію, тобто права на закріплення кваліфікації в юридичній формі класного чину чи іншого професійного звання, яким ще в минулому столітті були наділені державні службовці європейських країн. Ліквідація права кваліфікації дала змогу правлячій партії повністю підпорядкувати державних службовців своїй політичній волі відповідно до державного звичаю [7, с. 135].

Натомість державна служба як окремий вид трудової діяльності людини не визнавалася, не розмежовувався правовий статус звичайних працівників та державних службовців та не з'ясовувалася специфіка проходження такої служби. При формуванні та функціонуванні кадрових ресурсів у галузі державного управління враховувалися три основні тенденції, зокрема: політичні пріоритети завжди мали переваги не тільки перед громадськими, але й перед економічними цінностями, що передбачало діяльність державних службовців в інтересах керівника, ніж суспільства та держави; для багатьох категорій службовців значна частина матеріальної

винагороди визначалася не реальними результатами роботи, а посадою, яку обіймала людина у відповідній ієрархії; основу управління кадровими ресурсами становила малоефективна бюрократична система, яка містила в собі партійні, профспілкові, військові та інші структури [8, с. 123].

Відсутність будь-якого досвіду правового регулювання зумовила чималі труднощі організаційно-правового характеру щодо створення в Україні власного законодавства про державну службу, яке відбувається і нині. З цього приводу О. Домбровська зазначає, що з проголошенням незалежності Україна отримала у спадок ієрархічну структуру партійної номенклатури, головне завдання якої полягало в управлінні економікою за допомогою поширення рішень комуністичної партії стосовно виробництва і розподілу ресурсів у всіх галузях народногосподарського комплексу та забезпечення виконання цих рішень відповідно до офіційної лінії партії [9, с. 3-4].

Варто лише конкретизувати представлену тезу, що, дійсно, саме у таких складних умовах наша держава розпочала якісно-новий етап у формуванні та впровадженні інституту державної служби і прийняла, однією із перших серед пострадянських країн, законодавство у сфері державної служби, зокрема у 1993 році Закон України «Про державну службу», який закріплював особливий статус даного інституту та виокремлював особливий правовий статус державних службовців як осіб, уповноважених на виконання функцій держави. Проте й надалі доволі проблемним поставало питання розмежування приватних і публічних інтересів, відокремлення влади від бізнесу, а політичної діяльності від державної служби [10, с. 63].

Вже в умовах незалежної України та збагачення вітчизняної юридичної науки першим, хто комплексно та доктринально підійшов до процесу пізнання інституту державної служби був учений-адміністративіст В. Б. Авер'янов [11, с. 15]. Серед його наукових здобутків, що беззаперечно мають суттєве значення для становлення та розвитку державної адміністративної служби, є: по-перше, виокремлення класифікації посад у державних органах за критерієм змісту та характеру діяльності, з урахуванням способу заміщення посади і надання повноважень на такі види: адміністративні; політичні; патронатні; по-друге, з'ясування, що першочерговим заходом реформування інституту державної служби в Україні має стати визначення на законодавчому рівні статусу державних службовців, що надасть можливість розмежувати посадових осіб у державних органах на дві групи: а) політичні діячі; б) державні службовці по-третє, визначення змісту форми перевірки результатів діяльності державних службовців – атестації та виокремлення їх основних критеріїв: продуктивність, ефективність, якість і своєчасність роботи. Ці критерії слід вважати оціночними вимогами щодо діяльності державного службовця [12, с. 14].

Іншим фундаментатором інституту державної служби в умовах розвитку вітчизняної науки є О.В. Петришин, який досліджував правову природу державної служби в цілому, та її окремих видів, зокрема заслуговує на увагу те, що ним було виокремлено такі сутнісні характеристики державної служби як те, що вона: є основним різновидом управлінської діяльності у суспільстві; є галуззю суспіль-

ного розподілу праці; за своїм характером є розумовою працею; передбачає служіння державі, обслуговування не індивідуальних, а суспільних інтересів; має вираження у безпосередньому впливові на людей; предметом праці є інформація; є різновидом професії; передбачає здійснення завдань і функцій держави, які конкретизуються через функції державного апарату і механізму держави; здійснюється в межах державного апарату і механізму держави в цілому; є оплачуваною за рахунок державного бюджету тощо [13, с. 17].

В той же час, перший опублікований підручник з теорії державного управління належить В. Я. Малиновському, який називався «Державна служба», де автор систематизував основоположні характеристики державної служби крізь призму теорії державного управління [14, с. 28].

Цікаво, що дискусія стосовно видової та галузевої приналежності державної служби, яка виникла із моменту її формування не втихала й в часи становлення вітчизняної науки, відтак, постало дві течії, які набули доктринального оформлення на рівні двох докторських дисертацій: М.І. Іншина «Проблеми правового регулювання праці державних службовців України» (2005 р.) – з позиції віднесення до трудового права, і Ю.П. Битяка «Державна служба в Україні: проблеми становлення, розвитку та функціонування» (2006 р.) – до адміністративного права [15; 16]. З приводу окресленого, варто зауважити, що із концепцією М.І. Іншина важко погодитися, адже, відносини які виникають, регресують та припиняються у сфері державної служби носять публічно-правовий характер, тому відносини інститут державної служби виключно до галузі трудового права є недоцільним.

На особливу увагу заслуговують результати наукових пошуків Ю.П. Битяка, який є одним із співавторів Закону України «Про службу в державних органах та їх апараті», запропонованого ще в 1998 р. [15]. У своєму дисертаційному дослідженні «Державна служба в Україні: проблеми становлення, розвитку та функціонування» автор: з'ясував соціальну роль, функції і принципи державної служби в умовах становлення громадського суспільства в Україні та на основі загальної характеристики чинного законодавства про державну службу та службу в органах місцевого самоврядування (публічну службу) встановив її значення для здійснення демократичних перетворень у державі; проаналізував організаційно-правові засади державно-службових відносин в Україні у поєднанні з моральними і правовими вимогами до поведінки державних службовців, антикорупційною спрямованістю правових основ формування та функціонування державної служби; запропонував авторську систему та структуру законодавства щодо регулювання державно-службових відносин у сфері цивільної (адміністративної) служби, визначив напрямки узгодження законодавчих актів про цивільну (адміністративну) і мілітаризовану державну службу в Україні та напрямки можливого застосування досвіду деяких європейських країн в Україні тощо [16, с. 8].

Реформування законодавства про державну службу у контексті його адаптації до стандартів Європейського Союзу передбачає аналіз зарубіжного досвіду функціонування інституту публічної служби, у зв'язку з чим заслуговують на увагу роботи А. М. Школика, яким здійснюється дослідження проблемних моментів функціонування публічної служби та дискусійних питань, які викликають найго-

стріші дебати у період активізації законопроектних робіт, зокрема звернено увагу на взаємозв'язок багатофункціональності держави та внутрішньої диференціації публічної служби [17, с. 109].

Вагомий внесок у пізнання публічної служби в цілому, та державної служби зокрема, здійснили С. В. Ківалов та Л. Р. Біла-Тіунова, які є авторами одного з перших підручників з публічної служби в Україні. У ньому висвітлено питання поняття, видів, правового регулювання публічної служби і публічних службовців, особливості їхнього правового статусу, проходження служби та шляхи подальшого удосконалення законодавства про публічну службу. Особливої уваги приділено характеристиці правового інституту державної служби у контексті його адаптації до міжнародно-правових стандартів [18, с. 75].

Вивчення процедурних аспектів у публічній службі в цілому, та державній службі, зокрема, продовжила Г. В. Фоміч, яка у своїй дисертації «Адміністративні процедури у публічній службі в Україні» (2010 р.) уперше: виокремила й охарактеризувала процесуальний аспект публічної служби, який знайшов свій прояв у сукупності правових форм організації публічної служби (службових процедурах), зокрема щодо заміщення державних посад і виконання посадових повноважень, присвоєння кваліфікаційного класу й оцінювання діяльності, просування по службі, застосування заходів заохочення та дисциплінарної відповідальності, регламентованих нормами адміністративного права; визначила, що адміністративні процедури у публічній службі за своїм характером є внутрішньо-організаційними процедурами, які регламентуються нормами адміністративного (а не трудового) права з огляду на те, що вони здійснюються у публічній сфері – сфері державного управління. Усі процедури поділила на дві групи: організаційні та юрисдикційні адміністративні процедури у публічній службі [19].

Питання пов'язані із процедурними аспектами державної служби та особливості проходження державної служби постали предметом дисертаційного дослідження О.А. Губської у роботі «Проблеми правового регулювання працевлаштування та професійного розвитку державних службовців в Україні» (2018 р.) [20]. У дослідженні А.В. Андреева «Проблеми правового регулювання кадрового забезпечення державної служби України» (2019 р.) також зазначається, що правове регулювання кадрового забезпечення державної служби України характеризується, зокрема дуалізмом законодавства, тобто застосуванням до трудових відносин кадрового забезпечення державної служби приписів і законодавства про працю, яке поширюється на всіх працівників, і законодавства у сфері діяльності державної служби [21; 22]. А у роботі І. Е. Черняхівич «Публічно-правові спори у сфері державно-службових відносин як предмет адміністративного судочинства» (2020 р.), авторкою досліджено конфліктність у сфері державно-службових відносин [23].

Державна служба як сучасний державно-правовий інститут має бути ефективною, правовою, чітко організованою, соціально-орієнтованою, яка міцно поєднує державу і суспільство [24-25]. За визначенням видатного юриста О. Коні, суспільство сприймає державну службу як механізм правильного виконання закону, як засіб відшукання істини щодо виконання доручення держави. Тому суспільство

чекає від державних службовців грамотних і справедливих рішень, а не скороминущої думки, викликаной раптовим запалом або упередженим поглядом [24, с. 11].

Адміністративно-правове забезпечення розвитку професійної службової діяльності державних службовців пов'язано з формуванням сучасного ринку праці та реформуванням державної служби. Після прийняття Стратегії сталого розвитку інноваційного розвитку «Україна-2020» інновації в діяльності службовців підкріплені методологічно, економічно і юридично [26].

У контексті наукового супроводу політики реформування важливого значення набуває дослідження адміністративно-правових засад інноваційного розвитку професійних якостей державних службовців. Водночас у реалізації політики реформування у сфері розвитку державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, є чимало складнощів, зумовлених тим, що сутність, зміст та особливості правової доктрини інноватизації службової діяльності не повною мірою ґрунтуються на адміністративно-правових засадах всіх видів державної служби, на інституціоналізацію аналізу еволюції повноважень її службовців в умовах взаємодії інститутів публічної служби як одного з пріоритетних напрямів політики реформування. Ефективність перетворень залежить від адміністративно-правових засад і пріоритетів розвитку, зокрема передумов, чинників, процесів, що впливають на формування кращих професійних якостей державних службовців; принципів рівного доступу громадян до державної служби; рівності всіх перед законом і судом; протидії корупції службовців.

В цілому, варто зауважити, що майже всі монографічні та докторські дослідження розпочаті із самого початкового періоду зародження інституту державної служби були здійснено у розриві із іншими видами публічної служби, зокрема служби в органах місцевого самоврядування, а поняття «публічної служби» як якісно-нового інституту, що включає й державну службу зокрема носить фрагментарний характер дослідження як в цілому, так і в аспекті адміністративно-правових засад підготовки публічних службовців. Цілком беззаперечним постає той факт, що всі, без винятку, доктринальні напрацювання у представленій сфері є важливим внеском у розвиток теорії державної служби та теоретико-методологічним підґрунтям для подальших досліджень, але переважна частина положень та постулатів є застарілими в силу мінливості та швидкого нормотворчого процесу, що особливо актуально на сучасному етапі українського державотворення при наближенні до стандартів міжнародної спільноти та європейського простору.

Висновки. Комплексний та доктринальний аналіз історіографії становлення та формування публічної служби засвідчив, що історично склалося так, що в усі періоди становлення українського державотворення публічна служба розглядалась виключно крізь призму державної служби, якій були характерні такі особливості як: недостатня мобільність державного апарату і його віддаленість від інститутів громадянського суспільства, високий ступінь впливу ментальності громадян на формування державної служби, нестабільність, відсутність правової та соціальної захищеності державних службовців та будь-яких правових гарантій взагалі. Становлення окремого юридичного інституту державної служби як публічного, соціального та правового утворення було започатковано із прийняттям у 1993 році

Закону України «Про державну службу», який в подальшому було реформовано внаслідок прийняття нового однойменного законодавчого акту у 2015 році, що так і не врегулював ряд питань забезпечення публічної служби, зокрема організаційного, кадрового, освітньо-наукового характеру та змісту.

В умовах реформування вітчизняної системи державотворення, що особливо актуально в контексті наближення до стандартів Європейського Союзу, повністю та концептуально змінилось ставлення до сутності держави як політико-правової організації, до її функцій та ролі у забезпеченні прав і свобод людини та громадянина, де серед основоположних правомочностей виділяється право на публічну службу. В той же час, науково-теоретичне пізнання історико-правових засад дозволить виділити та систематизувати конструктивні, основоположні зв'язки та особливості гармонійного поєднання особистих та державних інтересів у системі забезпечення державницьких функцій та засад.

Література

1. Андреев А. В. Проблеми правового регулювання кадрового забезпечення державної служби України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.05. Київ, 2019. 434 с.
2. Гончарук Н. Т. Розвиток державної служби в Україні. Енциклопедія державного управління Нац. акад. держ. упр. при Президенті України. Київ : НАДУ, 2011. 870 с.
3. Іншин М. І. Історія виникнення, розвитку та формування державної служби в Україні. *Юридична наука і практика*. 2011. № 2. С. 49.
4. Липовська Н. А. Особливості інституціонального розвитку державної служби. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2009. № 2. С. 1–8.
5. Аркуша О. Г., Бойко О. В., Бородін С. І. Історія державної служби в Україні. Київ : Ніка-Центр, 2009. Т. 1. 544 с.
6. Пахомов І. М. Радянське адміністративне право: підручник. Львів : Вид-во Львівського ун-ту, 1962 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pravo.vuzlib.org/book_z1584_page_1.html
7. Ковбасюк Ю. В., Оболенський О. Ю., С. М. Сergygin. *Державна служба* : підруч. Одеса : НАДУ, 2012. 372 с.
8. Багмет М. О., Іванов М. С., Фуртатов В. С. Організація державної служби Україні: теорія та практика : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. 244 с.
9. Домбровська О. До питання про становлення та розвиток державної служби у системі державного управління України. *Наук. Вісник «Демократичне врядування»*. 2012. № 9. С. 1–6.
10. Малиновський В. Я. Державне управління: навч. посібник. Київ : Атіка, 2009. 608 с.
11. Авер'янов В. Б. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики. Київ : Факт, 2003. 384 с.
12. Шпекторенко І. Підходи до професійної мобільності державного службовця в сучасних концепціях професіоналізації. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2016. Випуск 3. С. 126–133.
13. Петришин А. В. Государственная служба. Историко-теоретические предпосылки, сравнительно-правовой и логико-понятийный анализ : монография. Харьков : Факт, 1998. 168 с.
14. Малиновський В. Я. *Державна служба: теорія і практика: навч. посіб.* Київ : Атіка, 2003. 160 с.
15. Битяк Ю. П. Авторський проект Закону України «Про службу в державних органах та їх апараті». *Вісник Академії правових наук України*. Харків : Право. 1998. № 1. С. 150–169.
16. Битяк Ю. П. *Державна служба в Україні: організаційно-правові засади*. Харків : Право, 2005. 304 с.
17. Школик А. М. Порівняльне адміністративне право: навч. посіб. Львів : ЗУКЦ, 2007. 308 с.
18. Тимошук В. П., Школик А. М. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України. Київ : Конус Ю, 2007. 735 с.
19. Фоміч Г. В. Адміністративні процедури у публічній службі України: автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2010. 20 с.

20. Губська О. А. Проблеми правового регулювання працевлаштування та професійного розвитку державних службовців в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05. Київ, 2018. 428 с.
21. Андреев А. В. Проблеми правового регулювання кадрового забезпечення державної служби України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.05. Київ, 2019. 434 с.
22. Андреев В. О. Генезис присяги державного службовця як складового елемента його правового статусу. *Аспекти публічного управління*. 2018. Т. 6. № 3. С. 25-31.
23. Черняхівич І. Е. Публічно-правові спори у сфері державно-службових відносин : дис канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2020. 221 с.
24. Лаврінчук І. П. Правовий статус державного службовця як учасника трудових правовідносин : дис. канд. юрид. наук 12.00.05. Київ, 1999. 186 с.
25. Россіхін В.В., Россіхіна Г.В., Панченко В.В., Надобко С.В.. Адміністративно-правові моделі забезпечення публічної служби у країнах ЄС. *DICTUM FACTUM*. 2023. №. 2 (14). Режим доступу: <https://df.duit.in.ua/index.php/dictum/article/view/288/256>.
26. Про Стратегію сталого розвитку «Україна–2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. *Офіційний вісник України*. 2015. № 4. Ст. 8.

Анотація

Божко Д. В., Россіхіна Г. В., Россіхін В. В., Надобко С. В. Етимологічні виміри становлення інституту публічної служби в Україні: історіографічний аналіз. – Стаття.

Наукова стаття присвячена дослідженню та комплексному пізнанню етимологічному виміру становлення інституту публічної служби в Україні крізь історіографічний аналіз.

Констатовано, що на сучасному етапі українського державотворення як публічна служба в цілому, так і державна служба зокрема формуються із урахуванням кількісних детермінантів та специфічної сфери публічно-державної діяльності та фоні активізації ролі місцевого самоврядування у впровадженні функцій держави та демократичних інститутів. Правові засади організації служби закріплюються в актах загального характеру та спеціальних актах, що стосуються функціонування окремих органів. Будучи одним із формальних соціальних інститутів, служба покликана виконувати інтеграційну функцію в суспільстві, залагоджувати і долати суперечності, підтримувати на певному рівні соціальний порядок, об'єднувати та координувати зусилля всіх гілок влади, забезпечуючи відтак керованість політичного та соціально-економічного життя, оптимально задовольняти національно-державні інтереси внутрішньої і зовнішньої політики країни. Такі вкрай серйозні завдання неможливо ефективно вирішувати без чітко врегульованої нормами права та ефективно функціональної системи державної служби.

Комплексний та доктринальний аналіз історіографії становлення та формування публічної служби засвідчив, що історично склалося так, що в усі періоди становлення українського державотворення публічна служба розглядалась виключно крізь призму державної служби, якій були характерні такі особливості як: недостатня мобільність державного апарату і його віддаленість від інститутів громадянського суспільства, високий ступінь впливу ментальності громадян на формування державної служби, нестабільність, відсутність правової та соціальної захищеності державних службовців та будь-яких правових гарантій взагалі. Становлення окремого юридичного інституту державної служби як публічного, соціального та правового утворення було започатковано із прийняттям у 1993 році Закону України «Про державну службу», який в подальшому було реформовано внаслідок прийняття нового однойменного законодавчого акту у 2015 році, що так і не врегулював ряд питань забезпечення публічної служби, зокрема організаційного, кадрового, освітньо-наукового характеру та змісту.

Ключові слова: державна служба, публічна служба, етапи публічної служби, публічна форма влади, адміністративний механізм, державотворення.

Summary

Bozhko D. V., Rossikhina H. V., Rossikhin V. V., Nadobko S. V. Etymological dimensions of the establishment of the public service institute in Ukraine: a historiographical analysis. – Article.

The scientific article is devoted to research and comprehensive knowledge of the etymological dimension of the formation of the public service institute in Ukraine through historiographical analysis.

It was established that at the current stage of Ukrainian state formation, both the public service in general and the state service in particular are formed considering the quantitative determinants and the specific sphere of public-state activity and against the background of the activation of the role of local self-government in the implementation of the functions of the state and democratic institutions. The legal

foundations of the organization of the service are established in acts of a general nature and special acts relating to the functioning of individual bodies. As one of the formal social institutions, the service is designed to perform an integration function in society, settle and overcome contradictions, maintain a certain level of social order, unite, and coordinate the efforts of all branches of government, thus ensuring the control of political and socio-economic life, optimally satisfying the national -state interests of the country's domestic and foreign policy. Such extremely serious tasks cannot be effectively solved without a clearly regulated law and an effectively functional civil service system.

A comprehensive and doctrinal analysis of the historiography of the establishment and formation of the public service proved that historically, in all periods of the formation of the Ukrainian state, the public service was considered exclusively through the prism of the public service, which was characterized by such features as: insufficient mobility of the state apparatus and its distance from the institutions of civil society, a high degree of influence of the mentality of citizens on the formation of the civil service, instability, lack of legal and social protection of civil servants and any legal guarantees in general. The formation of a separate legal institute of civil service as a public, social and legal entity was initiated with the adoption in 1993 of the Law of Ukraine "On Civil Service", which was subsequently reformed as a result of the adoption of a new legislative act of the same name in 2015, which did not settle a number of issues provision of public service, in particular organizational, personnel, educational and scientific nature and content.

Key words: public service, public service, stages of public service, public form of power, administrative mechanism, state formation.